

Kommentaariid Priit Välja arvamusloo „Riik soovib rohkem arste, kuid kas kõik tudengid mahuvad Tartusse õppima?“ kohta

Peep Talving – Põhja-Eesti Regionaalhaigla kirurgiakliiniku juhataja

Täna Eesti Arsti peatoimetajat dr Siigurit üleskutse eest kirjutada kommentaar Eesti Nooremartide Ühingu esindaja Priit Välja loole „Riik soovib rohkem arste, kuid kas kõik tudengid mahuvad Tartusse õppima?“ ja peatoimetaja vastavale juhtkirjale Eesti Arsti jaanuarinumbris.

Täna peatoimetajat teema tõstatamise eest, mis peab käivitama peale arutelu ka praktilised muudatused meditsiinivaldkonna diplomieelses õppekorralduses. Arvan igati, et meditsiiniteaduste valdkond ja prekliiniline diplomieelne õpe kuulub Tartusse, kus on olemas väga head õppejõud, õppetööks sobiv taristu ja ajaloolised rituaalid. Samas tooks diplomieelse kliinilise õppetöö laiendus Tallinnasse kaasa mitmeid lisaväärtusi õppetöös, teadustöös ja ka ravitöö tulevikule Põhja-Eestis. Eesti Arstid 2018. aastal avaldatud juhtkiri suurhaiglate ühinemise ja kahe kampuse õppekorralduse teemal, mille suurhaiglate juhid ja Tartu Ülikooli rektor allkirjastasid, tekitas toona positiivset elevust, aga ei saanud kahjuks tiibu, sest suured muudatused ei ole kerged ja lihtsam oli jätkata „nagu ikka“.

Õppetöö mahukas laiendamine Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse avardaks kindlasti üliõpilaste kliinilist kogemust, millega peab kaasnema hea teoreetiline õpe ja mugav õppekeskkond, mis on Regionaalhaiglas olemas, ja kui midagi ei ole, siis saab seda arendada. Üks mis kindel – ilma laia kliinilise baasita, kuidas iganes me ühes või teises suunas ei argumenteeriks, ei ole meie üliõpilaste ja nooremate arstide haridus kvaliteetne, jätkusuutlik ega konkurentsi võimeline. Tartu Ülikooli Kliinikum on suurte võimalustega õppebaas, aga õppejõuna tean, et ravimahud ei toeta mitmetel erialadel piisavalt juba nüüd ja kindlasti ka

tulevikus õppetöö kasvu. Diplomieelsetes praktikumides, mis on visiitide ja valvete kõrval praktilise õppe osaks, peab jaguma haigeid, kelle peal kogemust omandada.

Praktikumide ja loengute laiendamiseks Regionaalhaiglasse on nähtud erinevaid takistusi. On arvatud, et kui tudengitel on vaja liikuda eri linnades toimuvate loengute ja praktikumide vahel, siis ei ole see tehtav. Arvan, et hea planeerimise juures saab sellest üle, ja oleme paljuski muutnud oma töö veebipõhiseks. Väga oluline on, et arst-õppejõud TÜ Kliinikumis saaksid väärikat tasu oma kogemuste ja õppetöö eest ka siis, kui õppe Tallinnasse laiendamise tulemusel väheneb kontakttundide osa. On ka üksnes praktilisi argumente esitatud, nagu näiteks, et üliõpilastel ei saa olla kodu mitmes linnas, aga ajutise elukoha leidmine on hea planeerimise juures võimalik mõlemas linnas ja kindlasti ei ole enamiku Tartus õppivate üliõpilaste lapsepõlvkodu asunud Tartus. Meeles peab olema, et meie kõigi ühine eesmärk on üliõpilaste parim haridus, kus õppetööd ning arendust toetavad protsessid peavad leidma lahenduse, mitte piirama eesmärki.

Allakirjutanu kogemusel ja juhtimisel põhinevana on üldkirurgia IV kursuse praktikumidest toimunud igal semestril ühe rühma praktikum Regionaalhaigla kirurgiakliinikus ja tudengite vahetuks õppebaasiks on olnud erakorralise kirurgia keskus. See on akadeemilise suunaga ning 10 eriarsti, 4–5 residendi ja 1–2 VI kursuse praktikandiga üldkirurgia keskus, mis valvab 24/7, käsitleb 3000 statsionaarset ravijuhtu aastas, teeb aastas 1700 erakorralist operatsiooni anesteegas, 300 lõikust päevakirurgias, 3000 ambulatoorset visiiti ning kus on endoskoopia ja menetlusendo-



Peep Talving



Neljanda kursuse üldkirurgia praktikumi lõppakord 2024. aasta sügisel Põhja-Eesti Regionaalhaigla kirurgiakliinikus – Eesti tervishoiu tulevik oma parimates värvides.

skoopia võimalused ning mis on seega heaks praktikabaasiks üliõpilastele. Lisaks on keskuse arstkonnast 50% kas PhD kraadiga või eriarsti doktoriõppes ja keskus tegeleb aktiivselt kliinilise teadustööga. Mitteerakorralised praktikumid on toimunud üld- ja onkokirurgia keskuse haigete juures ja eriarstide toel, kes on samuti kas doktoriõppes või osakoormusega ülikooli töövõtjad. Üld- ja onkokirurgia keskus on 50 voodikohaga struktuuriüksus, mis tegeleb hea- ja pahaloomuliste mitteerakorraliste üldkirurgiliste haigustega. Sarnaselt on Regionaalhaiglas palju struktuuriüksusi, kus haigete arv on õpetamiseks piisav ja kus on ka soov õpetada.

Paljud üliõpilased võtavad tihti minuga sidet pikalt ette, sest soovivad tulla praktikumile Regionaalhaiglasse, ja korduvalt on mitmed rühmad ka konkureerinud omavahel kohale Regionaalhaiglas. Tudengid leiavad, et praktikum Regionaalhaiglas toob neile kogemuse paljude haigete foonil,

ladusa ja efektiivse praktikakorralduse ja ka keskkonna vahelduse. Üliõpilased on andnud tagasisideks maksimaalselt hea hinnangu ja toovad ka Regionaalhaiglasse värskust, entusiasmi, süstides haigla kõikidesse spetsialistidesse soovi panustada üliolulisse – Eesti tervishoiu järelkasvu. Praegu on kokkulepe ülikooli meditsiini-valdkonna ja Regionaalhaigla vahel võtta üks õpperühm üldkirurgia praktikale igas semestris, aga haigete hulk, arstide avatus ja ruumiprogramm Regionaalhaiglas võimaldaks kindlasti õpetada tudengeid meil iganädalaselt.

Omaades töökogemust nii Regionaalhaiglas, Tartu Ülikoolis ja varem ka Tartu Ülikooli Kliinikumis, oleksin meeleldi abiks, et laiendada kliinilist diplomieelset õppebaasi Regionaalhaiglasse. Tean hästi, et siin on olemas haiged, õppele avatud ja kogemustega arstikond, kes sooviks väga panustada diplomieelsesesse õppesse, ning vajalikud erialad ja taristu.

Joel Starkopf – TÜ Kliinikumi juhatuse liige

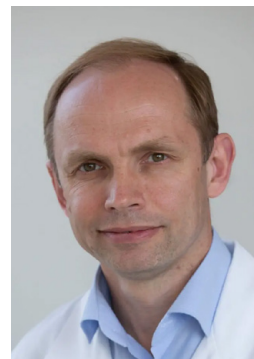
Arstiõppesse vastuvõtt ei saa kasvada lõpmatuseni, geomeetrilises progressioonis. Arvestades Eesti elanikkonna suurust, oleks mõistlik, kui igal aastal alustaks arstiõpinguid 170–200 tudengit. Sellest tulenev lõpetajate arv, 150–175, peaks olema piisav, et tagada tervishoiusüsteemi toimimine. Kas see tudengite arv mahub Tartusse õppima? Viimase 50 aasta kogemuse põhjal võib öelda, et on mahtunud. Tartu Ülikooli arstiteaduse õppekava on saanud rahvusvahelistelt akrediteeringutelt kõrge hinnangu, mistõttu võime oma arstiõppe kvaliteediga rahul olla. Priit Välja artiklis esitatud argumentidega võib suures osas nõustuda. Kindlasti saame õpetamist parandada ja kliinilise õppe baasi laiendamine haiglaid kaasates on kaalumist vääriiv lahendus. Selleks peavad arstid olema saanud vastava väljaõppe ning tagatud peavad olema ka vajalikud õpperuumid ja muu infrastruktuur.

Seitse aastat tagasi kirjutatud idee ühest ülikoolihaiglast kogu Eestile on jätkuvalt aktuaalne. On selge, et korraliku ülikoolihaigla teeninduspiirkond peaks hõlmama umbes 1–1,5 miljonit elanikku. Vabariigi Valitsus kinnitas 19. detsembril 2024 dokumendi „Haiglavõrgu arengusuunad aastaks 2040“, mis seab üheks eesmärgiks tugevdada Tartu Ülikooli Kliinikumi rolli ülikoolihaiglana. Arutelud, kuidas seda eesmärki

saavutada, seisavad alles ees. Siiski võib öelda, et pelgalt haiglate administratiivne liitmine või õppetöö laialijagamine ei too soovitud tulemusi. Edu võti peitub koostöös ja loomulikus arengus, kus kõik partnerid tunnetavad koostöö eeliseid. Ma usun, et oleme selles suunas liikumas.

Valitsuse dokument näeb ette, et lisaks tervishoiuteenuste pakkumisele täidab ülikoolihaigla olulist rolli akadeemilise tippkeskusena, edendades meditsiiniõpet ning juhtides koos ülikooliga valdkonna teadus- ja arendustegevust. Ülikoolihaigla osaleb meditsiiniteaduste diplomieelse ja -järgse õppe läbiviimisel ning teeb selles valdkonnas aktiivset koostööd teiste haiglavõrgu arengukava haiglatega. Selle saavutamiseks kaasab ülikool meditsiiniõppesse kõiki haiglavõrgu haiglaid, et võimaldada üliõpilastele mitmekülgset kliinilist kogemust, parandada raviteekondade sujuvust patsientidele, tagada tervishoiutöötajate järelkasv haiglavõrgu haiglates ja tugevdada tervishoiuvõrku kogu riigis.

Maailma 350 parima ülikooli hulka kuuluva Tartu Ülikooli üks alustalasid on meditsiiniteadused, sh kliiniline meditsiin. See on väärtuslik ja tugev vundament, millele rajada ülaltoodud funktsioone täitev kaasaegne, kõigi Eesti patsientidele jaoks avatud ülikoolihaigla.



Joel Starkopf

Agris Peedu – Põhja Eesti Regionaalhaigla juhatuse esimees

Nii nagu õigusteadlasena olen õigusteaduse puhul Tartu Ülikooli usku, olen haiglajuhina arstiteaduses sama vankumatult Tartu Ülikooli usku. Eelnev ei tähenda, et arstitudengite õpe ei vajaks suuremaid muutusi. Aastaid on probleemiks olnud piisavas mahus residentide jõudmine Tallinnas asuvatesse haiglatesse, kus ju ravitakse suurimat osa Eesti patsiente.

Aastad haiglajuhtimises on mind õpetanud, et arsti kvalifikatsiooni määravad oluliselt nii praktilised oskused ehk käsitletud patsientide arv kui ka erinevate kaebustega patsientide ravimine. On aga jätkuvalt erialasid, kus ka residentuur on kitsalt Tartu-keskne. Ilmselgelt tõstatab

see küsimuse, kas residentuuri lõpetaval noorarstil on piisav kogemus, et asuda tööle eriarstina.

Resident peaks saama võrdluse erinevatest haiglatest nii ravikvaliteedi kui ka organisatsioonikultuuri mõttes. Resident, kes on kas või lühikest aega harinud end ja praktiseerinud välisriigi haiglas, on minu vaates seda väärtuslikum Eesti tervishoiule ja väga oodatud eriarstiks Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse. Oleme oma tõsist muret väljendanud Eesti vabariigi vastutavale ministerriumile, Tervisekassale kui ka Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna dekanaadile. Loodan siiralt, et residentuurikorralduse uuendamine on prioriteetne tegevus.



Agris Peedu

Arstistudiumi põhiõppe praktikume tuleks samuti suunata enam Tallinna haiglatesse. Meie mõningane kogemus kirurgia praktikumidega on olnud eduelamus nii juhendajatele kui ka arstitudengitele. Algas oli küll raske, aga professor Peep Talvingu püüdlused on kandnud vilja. Tunnustan siinkohal meditsiiniteaduste valdkonna dekanaati, kes on näidanud selle teema käsitlemisel tänuväärset avatust.

Põhja-Eesti Regionaalhaiglas saame aru, et õpetamine ei ole tehtav n-õ nipsust ning õigustatud oli möödunud aasta lõpus õppeprodekaani Ruth Kalda küsimus meie arstide õpetamisvõimekusest. Selleks, et ka teistel erialadel arstiüliõpilastele praktikume korraldada, peame omalt poolt vastava võimekuse looma. Regionaalhaiglas on näiteks teotahtelisi ja õpetamisvõimelisi kardiolooge, mistõttu loodan, et peatselt

saab teoks meie kardioloogi dr Kampuse soov ka sel erialal hakata pakkuma praktikume.

Seega ei pea selleks, et arstiõpet uuendada, kolima kogu õpe Tallinna. Juba residentuuri ja põhiõppe praktikumide korralduse uuendamine annab selgelt uut ja vajalikku hoogu paremaks arstiõppeks Eestis ja seda Tartu Ülikooli juhtimisel. Tunnustan, et arstitudengid soovivad ka arengut ning seda selgelt ja julgelt väljendavad.

Kui aga tartlased tahaksid uuesti algatada arutelu aastaid tagasi Eesti Arstis avaldatud mõtte üle luua ühine ülikoolihaigla linnakutega Tartus ja Tallinnas, on see just õige aeg ja ruum. Tervishoidu saame arendada üksnes koos, sest me ei taha ju pakkuda parimat arstiõpet ja ravitegevust mitte ainult Eesti võrdluses, vaid soov on seda teha hästi ka rahvusvahelises vaates.

Külli Kingo – Tartu Ülikooli meditsiiniteaduste valdkonna dekaan



Külli Kingo

Tartu Ülikoolil on ainsana vastutus arstiõppe korraldamise eest Eestis. Arstide piisava järelkasvu tagamiseks näeme vajadust ja võimalust võtta lähiaastatel vastu 200 tudengit. Seda on soovitanud nii Kutsekoja OSKA-programmi raport kui ka Maailma Terviseorganisatsiooni Eestit puudutav 2023. aastal avaldatud ülevaade. Selle jaoks viiakse arstiõppe korralduses läbi ka mitmeid muudatusi.

Arstiüliõpilaste kliinilise õppe lahutamatu osa on praktika. 6. kursuse tudengid teevad praktikat erinevates haiglavõrgu haiglates ja perearstikeskustes üle Eesti. Nüüd on alustatud arstiteaduse õppekava arendamisega, mille üks eesmärk on viia kliiniline õpe ja praktilise kogemuse omandamine varasematele kursustele. See aitab luua sidusust prekliinilise ja kliinilise õppe vahel, toetada praktiliste oskuste järkjärgulist omandamist ning anda tudengitele väikeseid tööülesandeid, kasvatades nende vastutustunnet ja oskust tulla toime reaalses töökeskkonnas. Plaanime ka tulevikus rakendada analoogset põhimõtet, et praktikabaasideks võivad olla erinevad tervishoiuasutused üle Eesti. Kuidas koostöö parimal viisil toimida saab, on edasiste arutelude küsimus.

Ülikoolina vastutame praktikabaasides läbiviidava õppe kvaliteedi eest. Noortele kolleegidele tuleb tagada piisavalt juhendajaid, kes on pädevad ja motiveeritud. Lisaks on tähtis praktikat toetav õppekeskkond ja kaasaegne infrastruktuur. Soovime, et ülikoolist tulnud noorel arstil oleksid parimad teadmised, oskused ja hoiakud ning et tal oleks soov ja harjumus end jätkuvalt arendada. Tal peaks olema oskus töötada meeskonnas, evides kõrgeid eetilisi standardeid. Meie juhendajate eeskuju on siin määrava tähtsusega.

Arstide diplomieelse õppe eesmärk on koolitada üldarste, kes suudavad igapäevaselt hakkama saada sagedamini esinevate terviseprobleemide ja haiguste käsitlusega. Meie kohustus on leida selleks piisaval hulgal sobivaid õppebaase ja teha nendega koostööd. Näeme TÜ Kliinikumil kui Eesti ainsal ülikoolihaiglal juhtivat ja vastutusriikast rolli arstiõppe läbiviimisel ning tervishoiusüsteemi jätkusuutlikkuse tagamisel.

Meie meeskond väärtustab väga koostööd kõikide osapooltega – nii arstiüliõpilaste, noorarstide, õppejõudude kui ka tööandjatega. Arstiõppe täiustamine ja parimate lahendusteni jõudmine eeldab põhjalikku analüüsi ning kõigi asjaosaliste kaasamist.